

Bijlage bij raadsinformatiebrief van ** november 2025 over de uitvoering motie beschut werk

De wijze waarop het Rijk de doelstelling voor beschut werk per gemeente bepaalt en de bekostiging hiervan zijn complex. In deze bijlage geven we hierop een toelichting.

De middelen die we voor beschut werk ontvangen zijn voor een belangrijk deel gebaseerd op het aantal dat in de ministeriële regeling is vastgesteld

In een ministeriële regeling wordt jaarlijks voor iedere gemeente een doelstelling vastgesteld voor de realisatie van het aantal beschut werkplekken. Via de integratie-uitkering Participatie ontvangt de gemeente middelen voor de begeleidingskosten beschut werk. De hoogte van deze middelen is vastgesteld op basis van de taakstelling van het aantal beschut werkplekken. Bij realisatie van een hoger aantal ontvangt de gemeente hiervoor geen extra middelen.

Naast deze begeleidingskosten dient de gemeente op grond van de Participatiewet loonkostensubsidie te verstrekken aan de organisatie waar de beschut werker een dienstverband heeft. Voor deze loonkostensubsidie ontvangt de gemeente middelen in het Buig-budget. Bij de vaststelling van het Buig-budget weegt de realisatie in het voorgaande jaar mee. Dit betekent dus dat extra realisatie pas na een jaar leidt tot een hoger Buig-budget voor het onderdeel loonkostensubsidie.

Een van de gemeentelijke uitgangspunten is dat we in beginsel aan een taak niet meer uitgeven dan de middelen die het Rijk hiervoor beschikbaar stelt. Vanuit dit uitgangspunt is in de door uw raad vastgestelde re-integratieverordening Participatiewet opgenomen dat er niet boven de door het Rijk vastgestelde taakstelling gerealiseerd wordt.

De middelen die het Rijk beschikbaar stelt voor een beschut werkplek zijn ontoereikend om de kosten hiervan volledig te dekken

Zoals hiervoor aangegeven ontvangen wij voor de realisatie van beschut werk middelen via de integratie uitkering Participatie en het Buig-budget. Uit landelijk onderzoek van onderzoeksbureau Significant is gebleken dat gemeenten in 2022 tussen € 7.000 en € 9.500 per beschutte werkplek bij moesten leggen. Naar aanleiding van dit onderzoek heeft het Rijk het budget verhoogd met € 2.157 per plek.

Inmiddels heeft het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) aangekondigd dat er vanaf 2028 een wijziging komt in de bekostigingssystematiek van beschut werk. Vooruitlopend hierop wordt het bedrag van de integratie-uitkering Participatie tijdelijk verhoogd. Ondanks deze verhogingen is er nog steeds sprake van een tekort. Het grootste deel van de taakstelling beschut werk wordt gerealiseerd bij MidZuid. Dit tekort landt hierdoor in de exploitatie van MidZuid en heeft vervolgens gevolgen voor de hoogte van de gemeentelijke bijdrage voor MidZuid.

De kosten van een beschut werkplek zijn hoger dan de kosten van een uitkering en in niet alle gevallen is er voor de gemeente sprake van een besparing op de uitkeringskosten

Een deel van de personen met een indicatie beschut werk ontvangt een bijstandsuitkering. Plaatsing op een beschut werkplek betekent dus dat er minder of geen uitkering meer verstrekt hoeft te worden aan deze persoon. Er is dan dus sprake van een besparing op de uitkeringslasten. De totale kosten van een beschut werkplek en ook de kosten van een uitkering zijn afhankelijk van de individuele omstandigheden. Globaal genomen zijn de kosten van een beschut werkplek bijna het dubbele van de kosten van de verstrekking van een uitkering.

Voor personen met een gemeentelijke uitkering staat tegenover de kosten van beschut werk een besparing op de kosten van uitkeringsverstrekking. Bij niet alle plaatsingen op een beschut werkplek is er echter sprake van deze besparing. Ook personen met een uitkering van het UWV en niet-uitkeringsgerechtigden kunnen een indicatie beschut werk krijgen. Ook in die gevallen is de gemeente verantwoordelijk voor plaatsing. In die situatie draagt de gemeente dus in de meeste gevallen wel de kosten, maar staat hier geen besparing op de uitkeringslasten voor de gemeente

tegenover. Binnen de doelstelling beschut werk is het niet toegestaan om bepaalde groepen, zoals personen met een bijstandsuitkering, voorrang te geven bij plaatsing.

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid werkt aan een wijziging waardoor er meer ruimte komt voor beschut werk

De problematiek van de realisatie van beschut werk heeft aandacht van het ministerie van SZW, de VNG, Divosa en Cedris. Het ministerie van SZW heeft hiervoor inmiddels de Verbeteragenda beschut werk opgesteld.

Gebleken is dat het ministerie van SZW bij de invoering van de Participatiewet een verkeerde inschatting heeft gemaakt van het aantal benodigde beschut werk plaatsen. Hierdoor stijgt het aantal personen met een indicatie beschut werk harder dan het aantal beschikbare plaatsen. Op dit moment is het aantal personen met een indicatie beschut werk ongeveer 40% hoger dan het aantal beschut werkplekken.

Daarnaast is de vaststelling van de doelstelling voor het aantal plaatsen dat iedere gemeente krijgt gebaseerd op oude gegevens en sluit deze hierdoor niet aan bij het aantal plaatsen dat gemeenten nodig hebben. Als gevolg hiervan zijn er gemeenten die de doelstelling niet gevuld krijgen en gemeenten die beschut werkplekken 'tekort' komen. Omdat het belangrijkste deel van de middelen, dat de gemeente ontvangt, toegekend wordt op basis van de vastgestelde doelstelling ontvangen we geen extra middelen als de realisatie hoger is dan deze doelstelling.

Het ministerie van SZW wil tot een andere verdeling van het aantal beschut werkplekken komen en ook de bekostiging aanpassen en meer vaststellen op basis van realisatie. Er zijn nog geen signalen dat het ministerie ook het totaal aantal plaatsen, en hiermee het beschikbare macrobudget, gaat verhogen.